

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3395

Vragen van het lid **Heijnen** (PvdA) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht dat het demissionaire kabinet het openbaar bestuur minder openbaar wil maken* (ingezonden 15 augustus 2012).

Antwoord van minister **Spies** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 6 september 2012).

Vraag 1

Kent u het bericht «Ook minister Spies wil WOB inperken»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3, 4, 5 en 6

Is het waar dat u van plan bent de indiening van een wetsvoorstel te bevorderen dat tot doel heeft de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) in te perken? Zo ja, wanneer bent u van plan het wetsvoorstel te doen indienen? Zo nee, wat zijn uw plannen ten aanzien van de openbaarheid van het bestuur dan wel?

Waaruit blijken nut en noodzaak van het inperken van het toegankelijk maken van het openbaar bestuur? Waarin verschilt Nederland hier van Noorwegen? Deelt u de mening dat, door inperking van de reikwijdte van de WOB, het openbaar bestuur het verwijt over zich kan afroepen dat het niet transparant is en wellicht wat te verbergen heeft? Zo ja, wel gevolg verbindt u hieraan? Zo nee, waarom niet?

Zo ja, deelt u dan ook de mening dat het uitgangspunt van openbaar bestuur openbaarheid moet zijn? Zo nee, waarom niet?

Deelt u de mening dat het openbaar bestuur rekenschap moet afleggen ten opzichte van de burgers waarvoor het openbaar bestuur bestaat en dat daarbij niet hoort dat burgers worden beknot in het vragen van informatie?

Zo ja, gaat u er dan voor zorgen dat het actief openbaar maken van informatie de norm wordt en dat dat niet pas gebeurt als burgers er om vragen? Zo nee, waarom niet?

¹ http://www.eenvandaag.nl/politiek/41058/ook_minister_spies_wil_wob_inperken

Antwoorden 2, 3, 4, 5 en 6

De voornemens van dit kabinet ten aanzien van openbaarheid van bestuur zijn neergelegd in de brieven van 30 en 31 mei 2011 (Kamerstukken II, 2010/11, 32 802, nrs. 1 en 2), handelend over het beleid inzake de Wob en over het hergebruik van overheidsinformatie en open data. Openbaarheid van overheidsinformatie is en dat blijft, als het aan dit kabinet ligt, ook het uitgangspunt van de Wob. Burgers moeten inzicht kunnen krijgen in het functioneren van de overheid om die overheid adequaat te kunnen controleren en eventuele misstanden aan de kaak te stellen. In het algemeen overleg van 8 februari 2012 heb ik uw Kamer ook gezegd dat dit uitgangspunt op geen enkele manier ter discussie staat. Het is de basis die ten grondslag ligt aan de Wet openbaarheid van bestuur, en daar staat dit kabinet ook voor.² Zoals vanuit uw Kamer zelf aan de orde gesteld³, worden er echter met enige regelmaat Wob-verzoeken ingediend waarvan men zich kan afvragen of deze passen bij het doel van de Wob, namelijk het openbaar maken van overheidsdocumenten. Sommige verzoekers hebben dan met hun verzoek niet zozeer het doel informatie te vergaren ten behoeve van een bepaalde aangelegenheid maar beogen met hun verzoek bijvoorbeeld het handelen van het bestuursorgaan te frustreren en te vertragen, mogelijk met het zicht op het verbeuren van dwangsommen.⁴ Daarnaast zijn er Wob-verzoeken die weliswaar passen binnen de doelstelling van de Wob, maar waarbij als gevolg van de omvang van het verzoek de inspanning niet opweegt tegen de met openbaarheid te dienen belangen. Vanuit de Kamer is ook gevraagd of een dergelijke weging van «proportionaliteit» mogelijk is.⁵ De voorstellen uit bovengenoemde brieven zijn nader uitgewerkt in een concept voor een wetsvoorstel aanpassing Wob. Het wetsvoorstel heeft niet ten doel de openbaarheid van en toegang tot overheidsinformatie in te perken, maar juist om een goede toegang tot overheidsinformatie te kunnen blijven waarborgen. In het concept-wetsvoorstel wordt onder meer voorgesteld om verzoeken die kennelijk een ander doel hebben dan het verkrijgen van informatie, buiten behandeling te laten. Een dergelijke regeling om misbruik van de openbaarheidswetgeving tegen te gaan, is ook in internationaal perspectief niet ongebruikelijk.⁶ Daarnaast wordt het onder voorwaarden mogelijk dat omvangrijke verzoeken na overleg met de verzoeker alleen voor een bepaald deel van de gevraagde informatie worden behandeld. Ook wordt het onder bepaalde voorwaarden mogelijk bij een omvangrijk verzoek de beslistermijn op te schorten en in delen op het verzoek te beslissen. Daarmee worden dergelijke verzoeken beter hanteerbaar gemaakt zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de mogelijkheid inzicht te verwerven in het functioneren van de overheid.

Het wetsvoorstel maakt het ook makkelijker om openbare overheidsinformatie te hergebruiken voor creatieve toepassingen, zoals het maken van apps. Zo wordt geregeld dat de overheid geen voorwaarden aan hergebruik mag stellen. Ook wordt een uniforme kostenregeling voorgesteld, waarbij alleen kosten voor reproductie en levering in rekening worden gebracht. Daarmee worden financiële drempels die de toegang tot overheidsinformatie beperken, tegengegaan en wordt de kans vergroot dat openbare overheidsinformatie daadwerkelijk economisch en maatschappelijk nut heeft. Voor de verdere inhoud van de brieven en het concept-wetsvoorstel volsta ik met een verwijzing naar deze openbare stukken. Het concept-wetsvoorstel is inmiddels ter consultatie gestuurd naar onder andere de decentrale overheden, de Nederlandse Vereniging van Journalisten en het Genootschap van Hoofddacteurs. Via de internetsite www.internetconsultatie.nl kan iedereen tot 1 oktober 2012 op het voorstel reageren. De resultaten van de consultatie zullen worden verwerkt in een definitief voorstel dat het kabinet voor advies aan de Raad van State zal zenden.

² Kamerstukken II, 2011/12, 33 000 VII, nr 118

³ Handelingen II 2008/09, blz. 6426–6437

⁴ Omvangrijke en oneigenlijke Wob-verzoeken Research voor Beleid., Bijlage bij Kamerstukken II, 2010/11, 32 802, nr. 1.

⁵ Kamervragen 2010Z20013

⁶ Vexatious requests: anti-misbruikregelingen van openbaarheidswetgeving. Bijlage bij Kamerstukken II 2008/09, 31 751, nr. 9

Vraag 7

Wat vindt u van het idee om, in het geval het openbaar bestuur en een burger het niet eens kunnen worden over het al dan niet openbaar maken van informatie, dan een onafhankelijke commissaris te laten oordelen over de openbaarheid van die informatie? Deelt u de mening dat hiermee ook de rechterlijke macht kan worden ontlast?

Antwoord 7

Dit kabinet streeft naar een compacte overheid met een overzichtelijker en doelmatiger ordening van het binnenlands bestuur. Uitgangspunt daarbij is dat er geen extra instituties zoals een onafhankelijke commissaris in het leven worden geroepen. Daarnaast past een dergelijke commissaris niet binnen het stelsel van besluitvorming en rechtsbescherming zoals opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht.

Om de verhouding tussen het bestuursorgaan en de verzoeker te verbeteren en om eventuele juridisering tegen te gaan, kan – naast een ruimhartige opstelling bij verzoeken – doorgaans informeel overleg en contact tussen overheid en verzoeker behulpzaam zijn. Hierdoor kunnen conflicten tussen openbaar bestuur en burger worden voorkomen en kunnen bestuursorganen tot betere beslissingen komen. Via het project «Prettig contact met de overheid»⁷ worden de mogelijkheden bezien om aan het goede contact tussen overheid en verzoeker meer vorm en inhoud te geven.

⁷ Een project van het ministerie van BZK in samenwerking met vele overheden.